

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 24 юни 2011 година

относно формулиране на екологични критерии за присъждане на знака за екомаркировка на ЕС на смазочни материали

(нотифицирано под номер C(2011) 4447)

(текст от значение за ЕИП)

(2011/381/ЕС)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 66/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно екомаркировката на ЕС ⁽¹⁾, и по-специално член 8, параграф 2 от него,

след консултация със Съвета по екомаркировка на Европейския съюз,

като има предвид, че:

- (1) Съгласно Регламент (ЕО) № 66/2010 знакът за екомаркировка на ЕС може да се присъжда на продукти, които през целия се жизнен цикъл имат намалено въздействие върху околната среда.
- (2) В Регламент (ЕО) № 66/2010 се предвижда, че следва да бъдат определени специфични критерии за екомаркировка на ЕС по продуктови групи.
- (3) В Решение 2005/360/ЕО на Комисията ⁽²⁾ са определени екологичните критерии и съответните изисквания за оценяване и утвърждаване за смазочни материали, валидни до 30 юни 2011 г.
- (4) Въпросните критерии бяха допълнително преразгледани в светлината на техническите нововъведения. Тези нови критерии, както и съответните изисквания за оценяване и утвърждаване, следва да бъдат валидни за период от четири години, започващ от датата на приемане на настоящото решение.
- (5) Решение 2005/360/ЕО следва да бъде заменено с цел по-голяма яснота.
- (6) Следва да бъде разрешен преходен период за производителите, на чиито продукти е бил присъден знакът за екомаркировка за смазочни материали въз основа на критериите от Решение 2005/360/ЕО, така че те да имат достатъчно време да ги приведат в съответствие с актуализираните критерии и изисквания. На производителите следва да бъде разрешено да подават заявления, съставени на основата на посочените в Решение 2005/360/ЕО критерии, или на критериите, формулирани в настоящото решение, в рамките на периода на валидност на горепосоченото решение.

- (7) Предвидените в настоящото решение мерки са в съответствие със становището на Комитета, създаден съгласно член 16 от Регламент (ЕО) № 66/2010,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Продуктовата група „смазочни материали“ включва следните категории:

Категория 1: хидравлични течности и тракторни трансмисионни масла

Категория 2: греси и греси за дедуудни тръби

Категория 3: масла за верижни триони, кофражни масла, смазки за стоманени въжета, масла за дедуудни тръби и други масла за проточно смазване

Категория 4: масла за двутактови двигатели

Категория 5: индустриални масла и редукторни масла за плавателни съдове.

Член 2

За целите на настоящото решение се прилагат следните определения:

1. „Смазочен материал“ означава препарат, който се състои от основни течности и добавки.
2. „Основна течност“ означава смазочна течност, чиито свойства на течливост, стареене, мазилна способност и противоизносна способност, а също и свойствата му по отношение на суспендирането на замърсители, не са подобрени чрез включване на добавки.
3. „Вещество“ означава химичен елемент и неговите съединения в естествено състояние или получени чрез всякакъв производствен процес, включително всякаква добавка, необходима за запазването на устойчивостта на продуктите, и всякакъв примес, който е резултат от използвания процес, но не и евентуалните разтворители, които могат да се отделят без нарушаване на устойчивостта на веществото или промяна на неговия състав.
4. „Сгъстител“ означава едно или повече вещества в основната течност, използвани за сгъстяване или промяна на реологичните свойства на смазочната течност или грес.

⁽¹⁾ ОВ L 27, 30.1.2010 г., стр. 1.⁽²⁾ ОВ L 118, 5.5.2005 г., стр. 26.

5. „Основна съставка“ означава всяко вещество, съставляващо повече от 5 тегл. % от смазочния материал.

6. „Добавка“ означава вещество или смес, чиито основни функции са подобряване на свойствата, свързани с течливостта, стареенето, мазилната способност, противоизносната способност или суспендирането на замърсители.

7. „Грес“ означава твърда до полутвърда смес, която се състои от стъстител и може да включва други съставки, придаващи специални свойства на течното смазочно масло.

Член 3

За да получи знак за екомаркировка на ЕС съгласно Регламент (ЕО) № 66/2010, даден продукт трябва да попада в продуктовата група „смазочни материали“, определена в член 1 от настоящото решение, и трябва да удовлетворява критериите, както и съответните изисквания за оценяване и утвърждаване, формулирани в приложението към настоящото решение.

Член 4

Екологичните критерии за продуктовата група „смазочни материали“, както и съответните изисквания за оценяване и утвърждаване, са валидни за период от четири години, започващ от датата на приемане на настоящото решение.

Член 5

За административни цели кодовият номер на продуктовата група „смазочни материали“ е „027“.

Член 6

Решение 2005/360/ЕО се отменя.

Член 7

1. Чрез дерогация от член 6 заявленията за присъждане на знака на екомаркировка на ЕС на продукти, попадащи в продуктовата група „смазочни материали“, които са подадени преди датата на приемане на настоящото решение, се оценяват в съответствие с условията, определени в Решение 2005/360/ЕО.

2. Заявленията за присъждане на знак за екомаркировка на ЕС за продукти, попадащи в продуктовата група „смазочни материали“, подадени след датата на приемане на настоящото решение, но не по-късно от 30 юни 2011 г., могат да бъдат съобразени или с критериите, определени в Решение 2005/360/ЕО, или с критериите, определени в настоящото решение. Въпросните заявления ще бъдат оценявани в съответствие с критериите, с които са съобразени.

3. Когато знакът за екомаркировка на ЕС е присъден въз основа на заявление, оценено по критериите, формулирани в Решение 2005/360/ЕО, тази екомаркировка може да бъде използвана за период от 12 месеца, започващ от датата на приемане на настоящото решение.

Член 8

Адресати на настоящото решение са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 24 юни 2011 година.

За Комисията

Janez POTOČNIK

Член на Комисията

ПРИЛОЖЕНИЕ

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Цели на критериите

Тези критерии целят по-специално насърчаване на продуктите, които при използване имат намалено въздействие върху водите и почвите и са с голямо съдържание на материали на базата на биомаса.

КРИТЕРИИ

1. Вещества или смеси, които са изключени или ограничени
2. Изключване на специфични вещества
3. Допълнителни изисквания във връзка с токсичността във водна среда
4. Биоразградимост и потенциал за биологично натрупване
5. Възобновяеми суровини
6. Минимални технически показатели
7. Информация, показана върху знака за екомаркировка на ЕС

Изисквания за оценяване и утвърждаване

а) Изисквания

Специфичните изисквания за оценяване и утвърждаване са посочени в рамките на всеки критерий.

Когато от заявителя се изисква да осигури декларации, документация, анализи, протоколи от изпитвания или други доказателства, които удостоверяват пред компетентния орган съответствието с критериите, то тогава се подразбира, че тези документи могат да бъдат издавани от заявителя и/или неговия(ите) доставчик(ци) и/или техния(ите) доставчик(ци) и т.н., според случая.

Доставчикът на добавката, съгъстителя или основната течност може да предостави съответната информация директно на компетентния орган.

Когато е възможно, изпитването следва да се провежда от лаборатории, които отговарят на общите изисквания на EN ISO 17025 или еквивалентен стандарт.

Когато е целесъобразно, може да се използват методи за изпитване, различни от посочените за всеки критерий, ако тяхната еквивалентност се приема от компетентния орган, оценяващ заявлението.

Когато е необходимо, компетентните органи могат да изискват допълнителни документи и да извършват независими проверки.

Общата схема за оценяването на всяко съставно вещество в смазочен продукт е дадена в таблица 1.

б) Измервателни прагове

Всички съставни вещества, чието тегловно съдържание е над 0,010 % и които са добавени целенасочено и/или са получени целенасочено след някаква химична реакция в използвания смазочен материал, се посочват еднозначно с техните имена и масови концентрации, в които присъстват и, когато е необходимо, техния номер по CAS и по ЕС номера.

Критериите си прилагат, както следва:

- за използвания смазочен материал, в случая на критерии 1, буква а), 6 и 7,
- за всяко посочено вещество, добавено целенасочено или получено в количество над 0,010 % (тегловни), в случая на критерии 1, буква б) и 2,
- за всяко посочено вещество, добавено целенасочено или получено в количество над 0,10 % (тегловни), в случая на критерии 3, 4 и 5.

Освен това общият дял на посочените вещества, за които формулираните критерии 3 и 4 не важат, трябва да остава под 0,5 % (тегловни).

КРИТЕРИИ ЗА ЕКОМАРКИРОВКА НА ЕС

Критерий 1 – Вещества и смеси със забранена или ограничена употреба

а) Опасни вещества и смеси

Съгласно член 6, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 66/2010 относно екомаркировката на ЕС, продуктът или която и да е негова част не трябва да съдържа вещества (под каквато и да е форма, включително наноформи), които отговарят на критериите за класифициране с изброените по-долу предупреждения за опасност или рискови фрази в съответствие с Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ или Директива 67/548/ЕИО на Съвета ⁽²⁾, нито да съдържа вещества, посочени в член 57 от Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾. Посочените по-долу рискови фрази обикновено се отнасят за вещества. За наноформите, добавени целенасочено в продукта, трябва да се докаже съответствие с този критерий за всякаква концентрация.

Списък на предупреждения за опасност и рискови фрази:

Предупреждение за опасност ⁽¹⁾	Рискова фраза ⁽²⁾
H300 Смъртоносен при поглъщане	R28
H301 Токсичен при поглъщане	R25
H304 Може да бъде смъртоносен при поглъщане и навлизане в дихателните пътища	R65
H310 Смъртоносен при контакт с кожата	R27
H311 Токсичен при контакт с кожата	R24
H330 Смъртоносен при вдишване	R26
H331 Токсичен при вдишване	R23
H340 Може да предизвика генетични дефекти	R46
H341 Предполага се, че предизвиква генетични увреждания	R68
H350 Може да предизвика рак	R45
H350i Може да предизвика рак при вдишване	R49
H351 Предполага се, че предизвиква рак	R40
H360F Може да увреди плодовитостта	R60
H360D Може да увреди плода	R61
H360FD Може да увреди плодовитостта. Може да увреди плода	R60; R61; R60-61
H360Fd Може да увреди плодовитостта. Предполага се, че уврежда плода.	R60-R63
H360Df Може да увреди плода. Предполага се, че уврежда плодовитостта	R61-R62
H361f Предполага се, че уврежда плодовитостта	R62
H361d Предполага се, че уврежда плода	R63
H361fd Предполага се, че уврежда плодовитостта. Предполага се, че уврежда плода.	R62-63
H362 Може да доведе до увреждания при кърмачета	R64
H370 Причинява увреждане на органите	R39/23; R39/24; R39/25; R39/26; R39/27; R39/28
H371 Може да причини увреждане на органите	R68/20; R68/21; R68/22

⁽¹⁾ ОВ L 353, 31.12.2008 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ 196, 16.8.1967 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ L 396, 30.12.2006 г., стр. 1.

Предупреждение за опасност ⁽¹⁾	Рискова фраза ⁽²⁾
H372 Причинява увреждане на органите при продължително или повтарящо се излагане	R48/25; R48/24; R48/23
H373 Може да причини увреждане на органите при продължително или повтарящо се излагане	R48/20; R48/21; R48/22
H400 Силно токсичен за водните организми	R50
H410 Силно токсичен за водните организми, с дълготраен ефект	R50-53
H411 Токсичен за водните организми, с дълготраен ефект	R51-53
H412 Вреден за водните организми, с дълготраен ефект	R52-53
H413 Може да причини дълготрайни вредни ефекти за водните организми	R53
EUN059 Опасен за озоновия слой	R59
EUN029 При контакт с вода се отделя токсичен газ	R29
EUN031 При контакт с киселини се отделя токсичен газ	R31
EUN032 При контакт с киселини се отделя силно токсичен газ	R32
EUN070 Токсичен при контакт с очите	R39-41

⁽¹⁾ Както е предвидено в Регламент (ЕО) № 1272/2008.

⁽²⁾ Както е предвидено в Директива 67/548/ЕИО.

Този критерий се прилага също така за следните предупреждения за опасност и рискови фрази:

Предупреждение за опасност ⁽¹⁾	Рискова фраза ⁽²⁾
H334: Може да причини алергични или астматични симптоми или затруднения в дишането при вдишване	R42
H317: Може да предизвика алергична кожна реакция	R43
H314: Причинява тежки изгаряния на кожата и сериозно увреждане на очите	R34; R35
H319: Причинява сериозно дразнене на очите	R36
H315: Причинява дразнене на кожата	R38
EUN066: Повтарящото се излагане на въздействието може да предизвика изсушаване или напукване на кожата	R66
H336: Може да предизвика сънливост и световъртеж	R67

⁽¹⁾ Както е предвидено в Регламент (ЕО) № 1272/2008.

⁽²⁾ Както е предвидено в Директива 67/548/ЕИО.

Горните изисквания не се прилагат за вещества или смеси, които променят свойствата си при обработка (напр. губят биологичната си усвояемост, претърпяват химично изменение) по такъв начин, че установената опасност престава да съществува.

Пределните концентрации за вещества, отговарящи на критериите от член 57, букви а), б) и в) от Регламент (ЕО) № 1907/2006, не трябва да надвишават 0,010 тегл. %. Ако за веществата, отговарящи на критериите от член 57, букви а), б) и в), са посочени конкретни пределни концентрации, те не трябва да надвишават една десета (1/10) от най-ниската посочена конкретна стойност за концентрация, освен ако тази стойност е под 0,010 тегл. %.

Дерогациите от критерий 1, буква а) са изброени в таблица 1.

Оценяване и проверка на критерия: Заявителят представя на компетентния орган точния състав на продукта. Заявителят представя декларация за съответствие с този критерий за вещества в продукта въз основа на информация, състояща се минимум от определеното в приложение VII към Регламент (ЕО) № 1907/2006. Тази информация трябва да бъде специфична за конкретната форма на веществото, включително наноформи, използвани в продукта. За целта заявителят предоставя декларация за съответствие с този критерий заедно със списък на съставките и съответните информационни листове за безопасност в съответствие с приложение II към Регламент (ЕО) № 1907/2006, за продукта и за всички вещества, изброени в рецептурата(ите). Пределните концентрации се посочват в информационните листове за безопасност съгласно член 31 от Регламент (ЕО) № 1907/2006.

Необходимо е да има достатъчно данни, за да се даде възможност за оценяване на рисковете за околната среда (посочени с предупреждения за безопасност H400 – H413 или с рискови фрази: R 50, R 50/53, R 51/53, R 52, R 52/53, R 53), от продукта в съответствие с Регламент (ЕО) № 1272/2008 или Директива 67/548/ЕИО и Директива 1999/45/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾.

Оценяването на даден продукт по отношение на опасностите за околната среда се извършва по конвенционалния метод, посочен в приложение III към Директива 1999/45/ЕО или по метода на сумирането от раздел 4.1.3.5.2 от Регламент (ЕО) № 1272/2008. Както обаче е определено в част В от приложение III към Директива 1999/45/ЕО или в раздел 4.1.3.3 от Регламент (ЕО) № 1272/2008, резултатите от изпитванията на препарат като такъв (или препарат от продукта или набора добавки) може да се използват за промяна на класифицирането по отношение на токсичността за водни организми, което би се получило при използване на конвенционалния метод или метода на сумирането.

б) Вещества, изброени в съответствие с член 59, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1907/2006

Не може да се предоставя дерогация от изключването по член 6, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 66/2010 относно веществата, определени като пораждат много сериозно безпокойство и включени в списъка, предвиден в член 59 от Регламент (ЕО) № 1907/2006, които присъстват в смеси, в концентрации по-високи от 0,010 тегл. %.

Оценяване и утвърждаване: Списъкът на веществата, определени като пораждат много сериозно безпокойство и включени в списъка с кандидат-вещества съгласно член 59 от Регламент (ЕО) № 1907/2006, може да бъде намерен на адрес:

http://echa.europa.eu/chem_data/authorisation_process/candidate_list_table_en.asp

Позоваване на списъка се прави на датата на заявяване.

Пределните концентрации се посочват в информационните листове за безопасност в съответствие с приложение II, параграф 3.2.1, буква в) от Регламент (ЕС) № 453/2010 на Комисията⁽²⁾.

Критерий 2 – Изключване на специфични вещества

Долуизброените вещества не се разрешават в количества, които надхвърлят 0,010 % от теглото на крайния продукт:

— вещества, присъстващи в Списъка на ЕС за приоритетни вещества в областта на политиката за водите в приложение X към Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁾, изменена със съставения в Решение № 2455/2001/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾ и в Конвенцията OSPAR списък на химикали за приоритетно действие (http://www.ospar.org/content/content.asp?menu=00950304450000_000000_000000);

— органични халогенни съединения и нитритни съединения;

— метали или съединения на метали с изключение на натрия, калия, магнезия и калция. В случая на съгъстители може също да се използват литиеви и/или алуминиеви съединения до концентрации, ограничени от другите критерии, включени в приложението към настоящото решение.

Оценяване и утвърждаване: Съответствието с тези изисквания се представя в писмен вид и подписано от заявителя.

Критерий 3 – Допълнителни изисквания по отношение на токсичността за водни организми

Заявителят посочва съответствието с изискванията на критерий 3.1 или критерий 3.2.

Критерий 3.1 – Изисквания към смазочния материал и основните му съставки

Трябва да бъдат предоставени данни за острата токсичност за водни организми на основните съставки и сместа.

Необходимо е да бъдат деклариран данни за острата токсичност на всяка от основните съставки спрямо всяко от следните нива на хранителната верига: водорасли и водни бълхи (*Daphnia*)⁽⁵⁾. Критичната концентрация за острата токсичност за водни организми на всяка основна съставка трябва да бъде поне 100 mg/l.

Необходимо е да бъдат деклариран данни за острата токсичност на използвания смазочен материал спрямо всяко от следните три нива на хранителната верига: водорасли, водни бълхи и риби. Критичната концентрация за острата токсичност за водни организми за смазочен материал от категории 1 и 5 трябва да бъде поне 100 mg/l, а за смазочен материал от категории 2, 3 и 4 — поне 1 000 mg/l.

В таблица 2 са обобщени изискванията за различните категории смазочни материали съгласно критерий 3.1.

⁽¹⁾ ОВ L 200, 30.7.1999 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 133, 31.5.2010 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ L 331, 15.12.2001 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ Когато се представят данни за морска среда, навсякъде в настоящото решение вместо за водни бълхи следва да се предоставят данни за ракообразни.

Оценяване и утвърждаване: Приемат се данни за токсичност за морски или за сладководни организми. Изследванията се извършват в съответствие със и използвайки видовете за изследване, споменати в следните ръководства: ISO/DIS 10253 или ОИСП 201 или част В.3. от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 на Комисията⁽¹⁾ за водораслите, ISO TC 147/SC5/WG2 или ОИСП 202 или част В.2. от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 за водните бълхи и ОИСП 203 или част В.1. от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 за рибите. Възможно е използването на еквивалентни методи със съгласието на компетентния орган. Приемат се само (за 72 часа) E_{rC50} за водорасли, (за 48 часа) $EC50$ за водни бълхи и (за 96 часа) $LC50$ за риби.

Критерий 3.2 – Изисквания за всяко посочено вещество, съдържащо се в концентрация над 0,10 тегл. %

Резултатите от изследванията за хронична токсичност под формата на данни за концентрация без наблюдаван ефект (NOEC) трябва да бъдат обявени на всяко от следните две нива на хранителната верига във водна среда: водни бълхи и риби.

В случай че липсват резултати за хронична токсичност, трябва да бъдат осигурени резултати от изпитвания за остра токсичност за водни организми на всяко от следните две нива на хранителната верига във водна среда: водорасли и водни бълхи. Във всяка от петте категории смазочни материали се допускат едно или повече от веществата, имащи определена степен на токсичност за водни организми, за кумулативна масова концентрация, съгласно посоченото в таблица 1.

Оценяване и утвърждаване: Данните за Концентрация без наблюдаван ефект (NOEC) на двете нива на хранителната верига — водни бълхи и риби, се определят по следните методи на изследване: част В.20 и част В.14 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008, съответно за водни бълхи и риби, или еквивалентни методи за изследване, както е уговорено с компетентен орган.

За водорасли и водни бълхи се приемат или данни за остра токсичност за морски организми или за сладководни организми. Изследванията в морска вода се извършват в съответствие със и използвайки съответните биологични видове за изследване, споменати в следните ръководства: ISO/DIS 10253 или ОИСП 201 или част В.3 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 за водораслите, ISO TC 147/SC5/WG2 или ОИСП 202 или част В.2 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 за водните бълхи и ОИСП 203 или част В.1 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 за рибите. Разрешени са също и еквивалентни методи за изпитване, които са договорени с компетентен орган. Приемат се само (за 72 часа) E_{rC50} за водорасли и (за 48 часа) $EC50$ за водни бълхи.

Оценяване и проверка на критерии 3.1 и 3.2: На компетентния орган се представят качествени протоколи от изпитване или данни от литературата (изпитване в съответствие с приемливи протоколи и ДПП), включително базовите стойности, с което се показва съответствие с изискванията, формулирани за токсичността за водни организми в таблица 1.

В случай на слабо разтворими вещества или препарати ($< 10 \text{ mg/l}$), за определяне на токсичността за водни организми може да се използва методът на механично смесване с вода, без да се достига до емулсия (метод WAF). Установеното ниво на концентрация, понякога наричано $LL50$ и свързано със смъртоносната концентрация, може да се използва директно в критериите за класифициране. При приготвянето на механична смес с вода по метода WAF трябва да се спазват препоръките, дадени в едно от следните ръководства: ECETOC Технически доклад № 20 (1986 г.), приложение III към ОИСП 1992 301 или Ръководство ISO 10634, или ASTM D6081-98 (Стандартна практика за изпитвания на токсичността на смазочни материали за водни организми: Подготовка на проба и тълкуване на резултатите или еквивалентни методи). Освен това, при демонстриране на отсъствието на токсичност на дадено вещество на границата на разтворимостта му във вода, се счита, че изискванията на този критерий са изпълнени.

Проучване на токсичността за водни организми не е необходимо да се провежда, ако:

- класифицирането на веществото, основната течност или добавката е вече указана в списъка за класифициране на смазочни материали или
- може да бъде представено валидно писмо за съответствие от компетентен орган, или
- е малко вероятно веществото да премине през биологични мембрани $MM > 800 \text{ g/mol}$ или молекулярен диаметър $> 1,5 \text{ nm}$ ($> 15 \text{ \AA}$), или
- веществото е полимер и неговата фракция с моларна маса под $1\,000 \text{ g/mol}$ е по-малко от 1 %, или
- веществото е практически неразтворимо във вода (водоразтворимост $< 10 \text{ \mu g/l}$),

като такива вещества не се считат за токсични за водорасли и водни бълхи във водната система.

Разтворимостта във вода на веществата се определя, когато е целесъобразно, съгласно ОИСП 105 или еквивалентни методи за изпитване.

Фракцията на полимер, която е с моларна маса под $1\,000 \text{ g/mol}$, се определя в съответствие с част А.19 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 или еквивалентни методи за изпитване.

Критерий 4 – Биоразградимост и потенциал за биологично натрупване

Изисквания за биоразградимостта и потенциала за биологично натрупване трябва да бъдат изпълнени за всяко посочено вещество, съдържащо се в концентрация над 0,10 тегл. %

Смазочният материал не трябва да съдържа вещества, които са едновременно: неразградими биологично и (потенциално) натрупващи се биологично.

⁽¹⁾ ОВ L 142, 31.5.2008 г., стр. 1.

Смазочният материал обаче може да съдържа едно или повече вещества с определена степен на разградимост и потенциално или действително биологично натрупване до кумулативната масова концентрация, посочена в таблица 1.

Оценяване и утвърждаване: Съответствието се демонстрира чрез предоставяне на следната информация:

качествени протоколи от изпитване или данни от литературата (изследване в съответствие с приемливи протоколи и ДЛП), включително базовите стойности, относно биоразградимостта и, когато се изисква, относно (потенциала за) биологично натрупване на всяко съставно вещество.

4.1. Биоразграждане

Едно вещество се счита за *окончателно биоразградимо* (по аеробен път) ако:

1. При 28-дневно изследване на биоразградимостта съгласно част В.4 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008, ОИСП 306, ОИСП 310 са постигнати следните нива на биоразградимост:

- при изпитванията за окончателна биоразградимост на основата на разтворен органичен въглерод $\geq 70\%$,
- при изпитванията за окончателна биоразградимост, основани на изчерпването на кислорода или образуването на въглероден двуокис $\geq 60\%$ от теоретичния максимум.

При тези изпитвания за окончателна биоразградимост принципът на 10-дневния интервал не е задължително в сила. Ако веществото достигне прага на биоразграждане в рамките на 28 дни, но не по време на 10-дневния интервал, се счита, че скоростта на биоразграждане е по-ниска.

2. Отношението БПК/ТПК или БПК5/ХПК е по-голямо от 0,5. Отношението БПК5/(ТПК или ХПК) може да се използва само ако не се разполага данни въз основа на част В.4 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008, ОИСП 306 или ОИСП 310 или други еквивалентни методи за изпитване. БПК5 се определя съгласно част В.5 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 или еквивалентни методи, докато ХПК — съгласно В.6 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 или еквивалентни методи.

Едно вещество се счита за *присъщо биоразградимо* (биоразградимо по природа), ако показва:

- биоразградимост $> 70\%$ при изпитването от част В.9 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 или от ОИСП 302 С за присъща биоразградимост или при еквивалентни методи, или
- биоразградимост $> 20\%$, но $< 60\%$ след 28 дни при изпитванията от част В.4 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 или от ОИСП 306, ОИСП 310, основаващи се на изчерпването на кислорода или образуването на въглероден двуокис или еквивалентни методи.

Изпитването за биоразградимост не е необходимо да се провежда, ако:

- класифицирането на веществото, основната течност или добавката е вече указана в списъка за класифициране на смазочни материали или ако може да бъде представено валидно писмо за съответствие от компетентен орган
- Едно вещество е биологично неразградимо, ако не отговаря на критериите за окончателна и присъща биоразградимост.

За оценка биоразградимостта на дадено вещество заявителят може също да използва асоциативни данни. „Асоциативни данни“ за оценката на биоразградимостта на дадено вещество се приемат, ако веществото, избрано за сравнение, се различава само с една функционална група или фрагмент от веществото, използвано в продукта. Ако веществото аналог е лесно или присъщо биоразградимо и функционалната група има положителен ефект върху аеробното биоразграждане, то използваното вещество също може да се счита за лесно или присъщо биоразградимо. Функционални групи или фрагменти с положителен ефект върху биоразграждането са: алифатен и ароматен алкохол $[-OH]$, алифатна и ароматна киселина $[-C(=O)-OH]$, алдехид $[-CHO]$, естер $[-C(=O)-O-C-]$, амид $[-C(=O)-N]$ или $-C(=S)-N]$. Предоставя се подходяща и надеждна документация за изследването на веществото, избрано за сравнение. В случай на сравнение с фрагмент, който не е включен по-горе, се предоставя подходяща и надеждна документация за изследванията върху положителния ефект на функционалната група върху биоразграждането на структурно близки вещества.

4.2. Биологично натрупване

(Потенциалното) биологично натрупване не е необходимо да се определя, ако веществото:

- е с моларна маса над 800 g/mol или
- има диаметър на молекулата над $1,5\text{ nm}$ ($> 15\text{ \AA}$) или
- коефициентът на разпределение за октанол-вода $\log K_{ow} < 3$ или > 7 , или
- има коефициент на биологично натрупване $BCF \leq 100\text{ l/kg}$ или
- е полимер и неговата фракция с моларна маса под $1\,000\text{ g/mol}$ е по-малко от 1% .

Тъй като повечето вещества, използвани в смазочните материали са силно хидрофобни, стойността на BCF трябва да се основава на липидното топлинно съдържание и затова е необходимо да се покаже, че е осигурено достатъчно време за излагане на съответното въздействие.

Коефициентът на биологично натрупване (BCF) се оценява в съответствие с част В.19. от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008 или еквивалентни методи за изпитване.

Коефициентът на разпределение за октанол—вода ($\log K_{ow}$) се оценява в съответствие с част А.8 от приложението към Регламент (ЕО) № 440/2008, ОИСП 123 или еквивалентни методи за изпитване. В случай на органично вещество, различно от повърхностноактивно вещество, когато не е на разположение опитно установена стойност, може да се използва изчислителен метод. Позволен са следните изчислителни методи: CLOGP, LOGKOW, (KOWWIN) и SPARC. Ако изчислените по някой от тези изчислителни методи стойности на $\log K_{ow}$ са < 3 или > 7 това показва, че не се очаква веществото да се натрупва биологично.

Стойностите на $\log K_{ow}$ важат само за органични химикали. За определяне на потенциала за биологично натрупване на неорганични съединения, повърхностноактивни вещества и някои металоорганични съединения, се извършват измервания на BCF.

Критерий 5 – Възобновяеми суровини

Готовият по рецептурата продукт трябва да бъде със съдържание на въглерод, получено от възобновяеми суровини, което е:

- ≥ 50 тепл. % за категория 1,
- ≥ 45 тепл. % за категория 2,
- ≥ 70 тепл. % за категория 3,
- ≥ 50 тепл. % за категория 4,
- ≥ 50 тепл. % за категория 5,

Съдържанието на въглерод, получено от възобновяеми суровини, означава делът в топливни проценти на съставка А × (брой на въглеродните атоми в съставка А, които са с произход от (растителни) масла или (животински) мазнини, разделени на общия брой въглеродни атоми в съставка А) плюс дела в топливни проценти на съставка В × (брой въглеродни атоми в съставка В с произход от (растителни) масла или (животински) мазнини, разделени на общия брой въглеродни атоми в съставка В) плюс дела в топливни проценти на съставка С × (брой въглеродни атоми в съставка С, които са с произход от (растителни) масла или (животински) мазнини, разделени на общия брой въглеродни атоми в компонента С), и така нататък.

Във формуляра на заявлението заявителят указва типа(овете), източника(ците) и произхода на възобновимия(ите) материал(и) с основните съставки.

Оценяване и утвърждаване: Заявителят предоставя на компетентния орган декларация за съответствие с този критерий.

Критерий 6 – Минимални технически показатели

- а) За хидравлични течности: минимум критериите за техническите показатели, формулирани в ISO 15380, таблици 2 до 5. Доставчикът трябва да включи в своята листовка с продуктова информация кои два еластомера са били изпитани.
- б) За индустриални масла и редукторни масла за плавателни съдове: минимум изискванията за техническите показатели съгласно DIN 51517. Доставчикът трябва да включи в своята листовка с продуктова информация кой раздел (I, II или III) е бил избран.
- в) За масла за верижни триони: минимум критериите за техническите показатели, формулирани в RAL UZ 48 на „Син ангел“ (Blue Angel).
- г) За маслата за двутактови двигатели за морски приложения: минимум критериите за техническите показатели, формулирани в „Сертифициране по NMMA за масла за двутактови бензинови двигатели“ от спецификацията TC-W3 на NMMA.
- д) За маслата за двутактови двигатели за сухоzemни приложения: да отговарят най-малко на критериите за техническите показатели, съответстващи на нивото EGD, определено в ISO 13738:2000.
- е) За всички други смазочни материали: съобразно целите.

Оценяване и утвърждаване: Заявителят представя на компетентния орган декларация за съответствие с този критерий заедно със съответната документация.

Критерий 7 – Информация върху знака за екомаркировка

Незадължителният етикет с каре за текст трябва да съдържа следният текст:

- „— понижена вреда за водите и почвите при употреба
- съдържа голям дял материали на базата на биомаса“.

Указанията за използване на незадължителния етикет с каре за текст могат да бъдат намерени в „Указания за използването на знака за екомаркировка на ЕС“ на интернет страницата: http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/promo/logos_en.htm

Оценяване и утвърждаване: Заявителят предоставя на компетентния орган мостра от опаковката на продукта, на която се вижда етикетът, както и декларация за съответствие с този критерий.

Таблица 1

Критерии за смазочния материал и всяко посочено вещество

	Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Категория	Хидравлични течности, тракторни трансмисийни масла	Греси, греси за дедуудни тръби	Масла за верижни триони, кофражни масла, смазки за стоманени въжета и други масла за проточно смазване	Масла за морски и сухоземни двутактови двигатели	Индустриални масла и редукторни масла за плвателни съдове
Критерии					
Предупреждения за опасност и рискови фрази, обозначаващи опасности за околната среда и здравето на хората (дерогация за критерий 1, буква а)	Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Предупреждение за опасност за здравето или околната среда или рискова фраза за смазочния материал на етапа на приложението	Няма (Най-ниската гранична стойност за класифициране от Регламент (ЕО) № 1272/2008 или Директива 1999/45/ЕО)	Няма (Най-ниската гранична стойност за класифициране от Регламент (ЕО) № 1272/2008 или Директива 1999/45/ЕО)	Няма (Най-ниската гранична стойност за класифициране от Регламент (ЕО) № 1272/2008 или Директива 1999/45/ЕО)	Няма (Най-ниската гранична стойност за класифициране от Регламент (ЕО) № 1272/2008 или Директива 1999/45/ЕО)	Няма (Най-ниската гранична стойност за класифициране от Регламент (ЕО) № 1272/2008 или Директива 1999/45/ЕО)
Изключване на специфични вещества (критерий 1, буква б) и критерий 2)	Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Поместено в OSPAR; Списъка на Съюза на приоритетни вещества в областта на политиката за водите; органични халогени; нитрити; метали и съединения на метали освен Na, K, Mg, Ca, а за съгъстителите Li и Al; Канцерогенни, мутагенни и токсични за възпроизводството вещества (CMR) кат. 1,2 (R45, R46, R49, R60 или R61); Списъка с кандидат-вещества за приложение XIV към Регламент (ЕО) № 1907/2006	< 0,010 %	< 0,010 %	< 0,010 %	< 0,010 %	< 0,010 %
Токсичност за водните организми (само критерий 3.2)	Кумулативна масова концентрация (тегловни проценти) на вещества във				
	Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Нетоксични (D)	Остра токсичност > 100 mg/l или NOEC > 10 mg/l	Няма ограничение			
Вредни (E)	10 mg/l < остра токсичност ≤ 100 mg/l или 1 mg/l < NOEC ≤ 10 mg/l	≤ 20	≤ 25	≤ 5	≤ 25
					≤ 20

Токсичност за водните организми (само критерий 3.2)		Кумулативна масова концентрация (тегловни проценти) на вещества във				
		Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Токсични (E)	10 mg/l < остра токсичност ≤ 10 mg/l или 0,1 mg/L < NOEC ≤ 1 mg/l	≤ 5	≤ 1	≤ 0,5	≤ 1	≤ 5
Силно токсични (G)	Остра токсичност ≤ 1 mg/l или NOEC ≤ 0,1 mg/l	≤ 0,1/M (*)	≤ 0,1/M (*)	≤ 0,1/M (*)	≤ 0,1/M (*)	≤ 1/M (*)
Биологично разграждане и биологично натрупване (критерий 4)		Кумулативна масова концентрация (тегловни проценти) на вещества във				
		Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Окончателно биоразградими по аеробен път (A)		> 90	> 75	> 90	> 75	> 90
Присъщо аеробно биоразградими (B)		≤ 5	≤ 25	≤ 5	≤ 20	≤ 5
Биологично неразградими И ненатрупващи се биологично (C)		≤ 5		≤ 5	≤ 10	≤ 5
Биологично неразградими И натрупващи се биологично (X)		≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,1
Част, която не е оценена при токсичността за водни организми (критерий 3.2) или биологичното разлагане/биологичното натрупване (критерий 4)		Кумулативна масова концентрация (тегловни проценти) на вещества във				
		Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
		< 0,5	< 0,5	< 0,5	< 0,5	< 0,5
Възобновяемост (критерий 5)		Кумулативна масова концентрация (тегловни проценти) на вещества във				
		Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
На основата на въглерода		≥ 50 %	≥ 45 %	≥ 70 %	≥ 50 %	≥ 50 %
		Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Минимални технически показатели (критерий 6)	Хидравлични течности: ISO 15380, таблици 2—5 Тракторни трансмисионни масла: съобразно целите	Съобразно целите	Масла за верижни триони: като в RAL UZ 48 Други: съобразно целите	Масла за двутактови морски двигатели: съгласно NMMA TC-W3. Масла за двутактови сухоземни двигатели: съгласно нивото EGD от ISO 13738:2000	Индустриални масла и редукторни масла за плавателни съдове DIN 51517	

(*) М е коефициентът на умножение (кратен на 10) за вещества, които са силно токсични за водната околна среда съгласно таблица 16 от Директива 2006/8/ЕО на Комисията (ОВ L 19, 24.1.2006 г., стр. 12).

Коефициент на умножение (M)	Стойност LC50 или EC50 („L(E) C50“) за веществото
1	$0,1 < L(E)C50 \leq 1$
10	$0,01 < L(E)C50 \leq 0,1$
100	$0,001 < L(E)C50 \leq 0,01$
1 000	$0,0001 < L(E)C50 \leq 0,001$

За вещества със стойност LC50 или EC50, по-ниска от 0,0001 mg/l, съответните пределни концентрации се изчисляват по съответния начин (през стъпка, получена чрез умножаване по 10).

Таблица 2

Изисквания относно токсичността за водни организми за различните категории смазочни материали — изисквания към данните за смазочния материал и основните му съставки

Критерий 3.1	Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
Остра токсичност за водни организми за прясно приготвения смазочен материал на три нива на хранителната верига — водорасли, водни бълхи и риби	> 100 mg/l	> 1 000 mg/l	> 1 000 mg/l	> 1 000 mg/l	> 100 mg/l
Остра токсичност за водни организми за всяка основна съставка на всяко от две нива на хранителната верига — водорасли и водни бълхи	> 100 mg/l	> 100 mg/l	> 100 mg/l	> 100 mg/l	> 100 mg/l